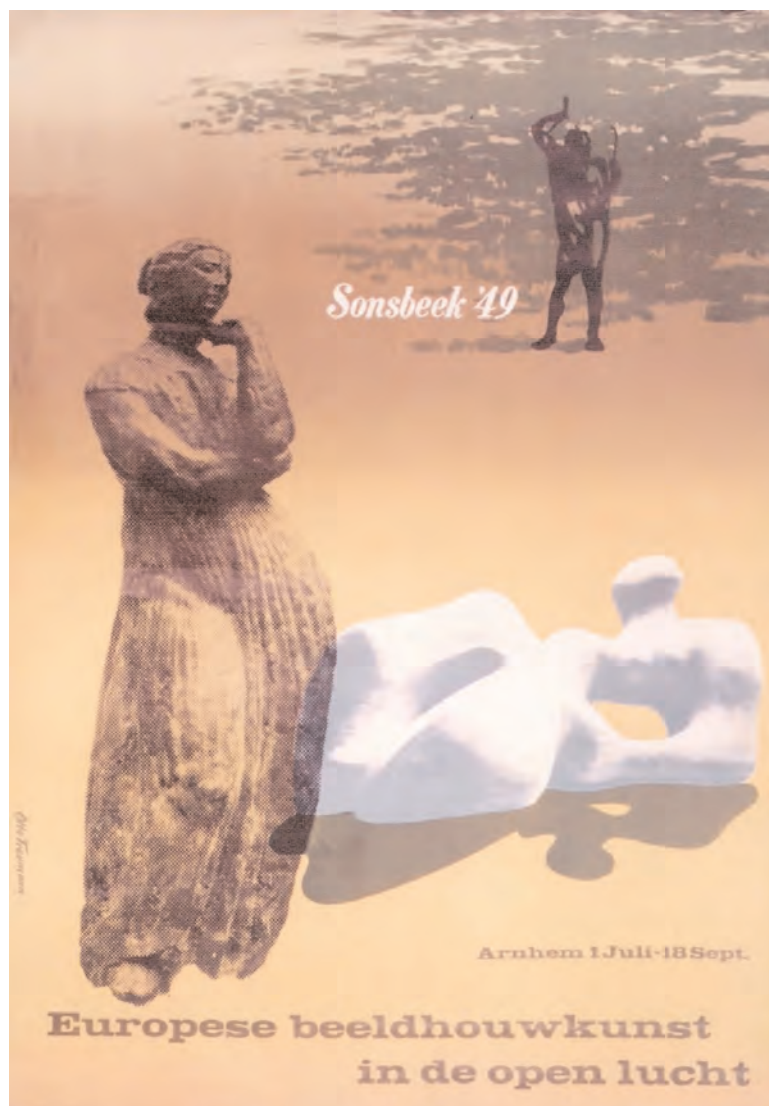

Eerste Sonsbeek-beeldtentoonstelling

Terwijl Arnhem zich langzaam opmaakt voor de volgende editie van de Sonsbeek-beeldtentoonstelling, gaan de gedachten onwillekeurig uit naar de initiatiefnemers van de allereerste beeldtentoonstelling in 1949. Wie waren zij en wat bewoog hen een dergelijke tentoonstelling in de openlucht van Park Sonsbeek te organiseren?

De Sonsbeek-beeldtentoonstelling, heeft haar ontstaan te danken aan een vergelijkbaar evenement in Battersea Park in Londen. Daar werd kort na de Tweede Wereldoorlog, in de zomer van 1948, de eerste internationale expositie van beeldhouwwerk in de openlucht georganiseerd. Er was voor deze bijzondere locatie gekozen, nadat beroemde Engelse beeldhouwers als Henry Moore te kennen hadden gegeven dat hun werk het best tot haar recht kwam in een landschappelijke omgeving.

De Arnhemse wethouder van Wederopbouw en vice-voorzitter van de plaatselijke VVV, de heer Klompé, had de expositie in Londen bezocht en bracht een catalogus mee. Jaap Vet, de adjunct directeur van de VVV, was meteen enthousiast en zag wel mogelijkheden voor een dergelijke expositie in Arnhem. De ligging en de aanleg van stadspark Sonsbeek, met zijn van nature

zachtglooiende heuvels, leende zich bij uitstek voor een dergelijke tentoonstelling in de open lucht. Vet ging in gesprek met mensen uit de kunstwereld en de politiek. Burgemeester en wethouders van Arnhem ondersteunden de plannen van harte, omdat een zo groot evenement de gehavende stad een enorme impuls zou kunnen geven en veel toeristen zou kunnen trekken.

Het organisatiecomité bestond uit 43 leden. De afgevaardigden kwamen uit alle geledingen van de maatschappij. Naast lokale politici, namen ook afgevaardigden uit het bedrijfsleven en de media plaats in het comité. De leden van de Werkgroep van Arnhemse Kunstenaars (WAK) werden al in een vroeg stadium bij de organisatie betrokken. Ook met de Nederlandse Kring van Beeldhouwers voerde Jaap Vet oriënterende gesprekken. De Kring wilde de beeldtentoonstelling aanvankelijk niet in Arnhem, maar in het Vondelpark in Amsterdam hebben. *'Slechts met aanwending van groote overredingskracht kon worden voorkomen, dat onze idee reeds in embryonaal stadium naar het Vondelpark verhuisde'*, schrijft Vet in oktober 1948 in een brief aan B&W van Arnhem. De samenstelling van het comité garandeerde een breed draagvlak bij het uitvoeren van de genomen besluiten. Binnen acht maanden werd een tentoonstelling georganiseerd, die beduidend groter was dan die van Battersea. Sonsbeek '49 toonde maar liefst 202 sculpturen van 85 kunstenaars uit acht verschillende landen, waaronder 60 kunstenaars uit Nederland zoals Charlotte van Pallandt, Wessel Couzijn en Han Wezelaar.

Sonsbeek'49 werd een groot succes. Van 1 juli tot 18 september bezochten ruim 100.000 mensen de beeldtentoonstelling. Sonsbeek '49 had een batig saldo van 3.159,35 gulden. Nadat de Kring van Nederlandse Beeldhouwers en de Werkgroep Arnhemse Kunstenaars elk 500 gulden was toegestopt, bleef er dus 2.159,35 gulden over. Daarvan werd 1.000 gulden overgeheveld naar de VVV. Met het resterende bedrag van 1.159,35 gulden werd een stichting in het leven geroepen voor de organisatie van de volgende Sonsbeek-tentoonstellingen.

Tot en met 1958 lukte het de Stichting Sonsbeek om iedere drie jaar een tentoonstelling van hedendaagse beeldhouwkunst te organiseren. Daarna zou het acht jaar duren tot de volgende expositie. De vijf Sonsbeek-tentoonstellingen die tussen 1949 en 1966 werden georganiseerd, waren alle vijf openlucht-tentoonstellingen in het park, waarin een overzicht werd gepresenteerd van de moderne beeldhouwkunst. Zij hadden als uitgangspunt dat *'het aanschouwen van beeldhouwwerken te midden van een uitzonderlijk mooie natuur een weldaad is voor de geest en ziel'*, aldus voorzitter J.A. de Goeijen in 1952. Behalve Rodin waren telkens ook andere grote namen op de tentoonstellingen vertegenwoordigd: Maillol, Lipschitz, Brancusi, Marini, Henri Moore en Picasso.

Na 1966 werd er als gevolg van een veranderende visie op de tentoonstelling, geldgebrek, concurrentie van andere beeldtentoonstellingen en weerstand onder de Arnhemse bevolking, nog maar zeer onregelmatig een Sonsbeek-tentoonstelling georganiseerd.

Bronnen:

- *Doctoraalscriptie van Dini Teunissen (1995)*
- *'Als de kunst er om vraagt' - Jeroen Boomgaard*